

ขั้นตอนการวิเคราะห์ 5 มิติ

SM พย 2558

นพ.อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์

ศนย NCDs

Determinants

- การเพิ่มประชากรผู้สูงอายุ
- การเพิ่ม และหรือการขยายตัวของผลิตภัณฑ์อุปโภค บริโภค ตลอดจนเทคโนโลยีที่เป็นความเสี่ยง
- การเข้าไม่ถึงระบบบริการ
- สุขภาพเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ เช่น การคัดกรองปัจจัยเสี่ยงและคัดกรองโรคในระยะแรก และการได้รับการดูแลรักษาต่อเนื่อง

Risk behaviors

- 4 ปัจจัยเสี่ยงทางพฤติกรรม ได้แก่ อาหาร สุรา บุหรี่ และกิจกรรมทางกาย
- 4 ปัจจัยเสี่ยงทางชีวภาพ ได้แก่ ภาวะน้ำหนักเกิน ระดับไขมันในเลือด ระดับน้ำตาล และความดันโลหิต
- พฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพเพื่อป้องกัน และควบคุมโรค (การใส่ใจในการติดตามสุขภาพตนเอง โดยเข้าถึงบริการทางสุขภาพ)

Program response

- นโยบาย มาตรการเชิงโครงสร้าง (ปรับสภาพแวดล้อม) และการจัดการเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง หรือส่งเสริมสุขภาพระดับประชากร และ/หรือ สำหรับกลุ่มเสี่ยงสูง เช่น การควบคุมการสูบบุหรี่ สุรา ส่งเสริมการออกกำลังกาย การรับประทานอาหารเพื่อรักษาสุขภาพ
- การพัฒนาระบบการจัดบริการสุขภาพในทุกกระดับ สถานบริการมีคุณภาพ และเป็นมาตรฐาน (ความครอบคลุมการคัดกรองโรค และปัจจัยเสี่ยง)
- พัฒนาคุณภาพการดูแลรักษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน ให้ครบถ้วนทุกระดับสถานบริการ เพื่อความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ ลดความรุนแรง
- (เพิ่มทักษะและความสามารถในการป้องกันโรคในระดับบุคคล)

Morbidity/mortality

- การป่วย และภาวะแทรกซ้อน
- การตาย และการตายก่อนวัยอันควร

Event-based

- การเพิ่มขึ้นของการป่วย จำนวนครั้งที่เข้ารับรักษาใน รพ หรือระยะเวลา รักษาที่นานขึ้น
- การกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ที่เป็นความเสี่ยง
- เหตุการณ์ในความสนใจของสื่อ
- ภาวะเหตุฉุกเฉินทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลให้มีปัจจัยเสี่ยง เพิ่มขึ้น หรือส่งผลให้โรครุนแรงขึ้น

กิจกรรม

1. กำหนดประเด็นหลักในแต่ละมิติ
2. กำหนดตัววัดที่เป็นไปได้ในแต่ละมิติ และแหล่งข้อมูล (ใฝ่ระวังปกติ และการศึกษาวิจัย หรือสำรวจ)
3. แบ่งกลุ่มเพื่อค้นหาข้อมูล และวิเคราะห์ ตามมิติ
 - A. กลุ่ม **social determinant + event-based+ risk behavior + morbidity + program response**
 - A. อาหาร + กิจกรรมทางกาย + ภาวะน้ำหนักเกิน + ภาวะไขมันในเลือดสูง
 - B. บุหรี่ + เหล้า
 - B. กลุ่ม **morbid/mortality + event-based + program response**
 - A. กลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วย กลุ่มภาวะแทรกซ้อน การเสียชีวิต
4. นำเสนอ แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มมิติ (1 ชั่วโมง)
 - A. สรุปที่ละตัวแปร
 - B. สรุปที่ละมิติ
5. ฝึกวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และนำเสนอ (1 ชั่วโมง)

กำหนดประเด็นหลักในแต่ละมิติ

	ตั้งครรภ์+ เด็ก	วัยรุ่น	ผู้ใหญ่	สูงอายุ	โรงเรียน	สถาน ประกอบการ
<p>1. Determinants:</p> <ol style="list-style-type: none"> สังคม: วัฒนธรรม, ค่านิยม เศรษฐกิจ: ธุรกิจ, การโฆษณา การเมือง?? <p>2. Risk behavior, protective behavior:</p> <ol style="list-style-type: none"> อาหาร (หวาน มัน) กิจกรรมทางกาย <p>3. Program responses</p> <ol style="list-style-type: none"> Primordial Primary prevention Secondary prevention Tertiary prevention <p>(มาตรการเชิงนโยบาย เชิงบุคคล เชิงการบริการ สิ่งแวดล้อม)</p> <p>4. Morbidity/mortality</p> <p>5. Event-based</p>						

ตัวอย่างแหล่งข้อมูล

ฐานข้อมูล	ความเป็น ตัวแทน	อำเภอ	จังหวัด	เขต	ประเทศ
BRFSS	ประชากร	X	/	/	/
NHES	ประชากร	X	X	/	/
43 แฟ้ม(ความ เสี่ยง)	ประชากร	/	/	/	/
43 แฟ้ม (การ เจ็บป่วย)	สถานบริการ	/	/	/	/
Med res net	สถานบริการ	X	/	/	/
NSO	ประชากร	X	X	/	/

แผน 43 แผน

- NCD screen
- Diag
- Chronic
- Chronic F/U
- Lab F/U
- Person
- Death

โครงสร้างรายงาน

- บทนำ
- สรุปกรอบตัววัดในตาราง 5 มิติ
- นำเสนอขนาดปัญหา และการกระจาย และวิเคราะห์ที่ละมิติ
- วิเคราะห์เชื่อมโยง วิจัยรณผล
- สรุป และข้อเสนอแนะ

การค้นหาข้อมูล

- Google
- Website จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่สำคัญ
- ฐานข้อมูล BRFSS: website สำนักโรคไม่ติดต่อ
<http://www.thaincd.com>
- NHES: www.hiso.or.th
- NSO: สำนักสถิติแห่งชาติ <http://www.nso.go.th/>
- HDC:
http://hdcservice.moph.go.th/hdc/main/index.php?sele_kpiyear=2015&level=1&sele_kpi=442f204be9d6aec9da15786ad707d5a4